

80-РІЧЧЯ АКАДЕМІКА НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ НАУК УКРАЇНИ ПРЕЗИДЕНТА АКАДЕМІЇ ЕКОНОМІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ МИКОЛИ ГРИГОРОВИЧА ЧУМАЧЕНКА

1 травня 2005 р. виповнилось 80 років із дня народження академіка НАН України, доктора економічних наук, професора, почесного директора Інституту економіки промисловості НАН України, радника Президії НАН України Миколи Григоровича Чумаченка.

М.Г.Чумаченко – видатний український учений у галузі економіки, відомий в Україні та далеко за її межами визнаний спеціаліст у питаннях управлінського обліку, удосконалення методів управління виробництвом, регулювання процесів структурних перебудов в економіці, розробки теоретичних основ регіональної політики.

Чумаченко Микола Григорович у 1957 р. закінчив економічний факультет Тбіліського державного університету, а у

1961 р. – аспірантуру Київського фінансово-економічного інституту. У 1962 р. захистив кандидатську дисертацію за спеціальністю, а у 1970 р. – докторську за спеціальністю «Бухгалтерський облік та аналіз господарської діяльності» на тему «Проблеми обліку і економічного аналізу в управлінні промисловим підприємством». У 1964 р. йому присвоєно вчене звання доцента, у 1971 р. – звання професора. У 1973 р. М.Г.Чумаченка обрано членом-кореспондентом АН УРСР, а у 1982 р. дійсним членом (академіком) АН УРСР.

У 1949–1961 рр. працював на Кутаїському автомобільному заводі ім. Г.К. Орджонікідзе старшим бухгалтером, начальником сектора матеріального обліку, заступником головного бухгалтера заводу, головним бухгалтером заводу. У червні 1961 р. М.Г. Чумаченко обирається за конкурсом старшим викладачем кафедри обліку і аналізу Київського інституту народного господарства ім. Д.С. Коротченка, а в серпні 1964 р. – завідувачем щойно створеної кафедри економічного аналізу, якою керував до 1971 р. З січня 1971 р. М.Г. Чумаченко – заступник директора з наукової роботи Інституту економіки АН УРСР, а у квітні 1973 р. він призначається директором Інституту економіки промисловості АН УРСР, яким керував до 1995 р. Під його керівництвом в інституті набули широкого розвитку дослідження із проблем удосконалення управління виробництвом, регіональної економіки, прискорення науково-технічного прогресу.

У вересні 1995 р. він призначається почесним директором Інституту економіки промисловості НАН України.

До грудня 1998 р. Микола Григорович виконував обов'язки члена Президії НАН України, а потім – він радник президії.

Коло наукових інтересів М.Г. Чумаченка досить широке. Основні напрямки його досліджень – виявлення резервів підвищення ефективності виробництва. Слід відзначити характерну особливість творчості ученого – він не замикається в рамках обраної на початку наукової діяльності тематики, а переходить до дослідження нових актуальних проблем економіки. Серед сукупності досліджень М.Г. Чумаченка можна виділити такі напрямки: інформаційна система управління – господарський облік і економічний аналіз, удосконалення управління виробництвом, проблеми автоматизації управління, економіка та управління галузями промисловості, управління економікою регіону, управління науково-технічним прогресом, економічні проблеми екології та ресурсозбереження, аналіз економічних реформ в Україні.

На основі узагальнення досвіду роботи промислових підприємств і наслідків анкетного обстеження М.Г. Чумаченко запропонував оригінальну класифікацію методів обліку і калькулювання собівартості промислової продукції. Вагомим внеском у розвиток прогресивних напрямків економічного аналізу стали дослідження М.Г. Чумаченка в царині функціонально-вартісного аналізу. Він обґрунтував місце теорії організації в науці управління, визначив принципи організації апарату управління, делегування повноважень, економічну ефективність АСУВ, необхідність комплексного планування економічного і соціального розвитку регіону, уперше сформулював положення щодо регіональної політики в Україні, проекти концепцій державної промислової політики, науково-технічної

політики, державного регулювання економіки, реструктуризації промисловості країни.

М.Г.Чумаченко є автором більш 800 наукових праць із господарського обліку і економічного аналізу, інформаційних систем управління, проблем управління виробництвом, науково-технічним прогресом, удосконалення управління виробництвом, економічних проблем ресурсозбереження, управління економікою регіону, аналізу економічних реформ в Україні.

Серед їх числа такі монографічні роботи: Методы учета и калькулирования себестоимости промышленной продукции (1965 р.); Внутриводской экономической анализ (1968 р.); Учет и анализ в промышленном производстве США (1971 р.); Экономическая эффективность АСУП; Актуальные проблемы охраны окружающей среды: Экон. аспекты (1979 р.); Экономия ресурсов в промышленности (1985 р.); Региональная промышленная политика: концепция формирования и реализации (2002 р.); Инвестування. Зайнятість. Освіта (2002 р.); Государственный сектор промышленности в системе экономического регулирования (2003 р.); Програмно-цільовий метод у бюджетному процесі (2004 р.).

Багато сил віддає М.Г.Чумаченко підготовці наукових кадрів. З 1976 р. М.Г.Чумаченко очолює вперше сформовану в Донбасі спеціалізовану вчену раду для захисту дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора економічних наук. Серед підготовлених ним учених 20 докторів і 30 кандидатів наук.

М.Г.Чумаченко – учасник Великої Вітчизняної війни, нагороджений орденами і медалями, знаком «Шахтарська слава» I, II, III ступенів, Почесними грамотами Кабінету Міністрів України, у 1995 р. йому

присуджено почесне звання «Заслужений діяч науки і техніки України», у 1998 р. – почесне звання «Відмінник освіти України»; у 2000 р. – звання «Почесний громадянин міста Донецька», він є лауреатом премії АН УРСР ім. О.Г.Шліхтера за цикл праць з планування економічного і соціального розвитку територіально-виробничих комплексів і міст (1980 р.) ім. М.І.Туган-Барановського (1992 р.) за цикл праць з економічних проблем автоматизації виробництва і лауреатом Державної премії України в галузі науки і техніки (2003 р.). З нагоди 80-річчя з дня народження за вагомий особистий внесок у розвиток вітчизняної науки, зміцнення науково-технічного потенціалу України, багаторічну плідну наукову діяльність Миколу Григоровича Чумаченка нагороджено орденом “За заслуги” III ступеня.

Вітаючи Миколу Григоровича з ювілеєм, наукова спільнота бажає йому міцного здоров'я, успіхів у науковій творчості, спрямованій на вирішення проблем, що стоять перед економічною наукою и практикою.